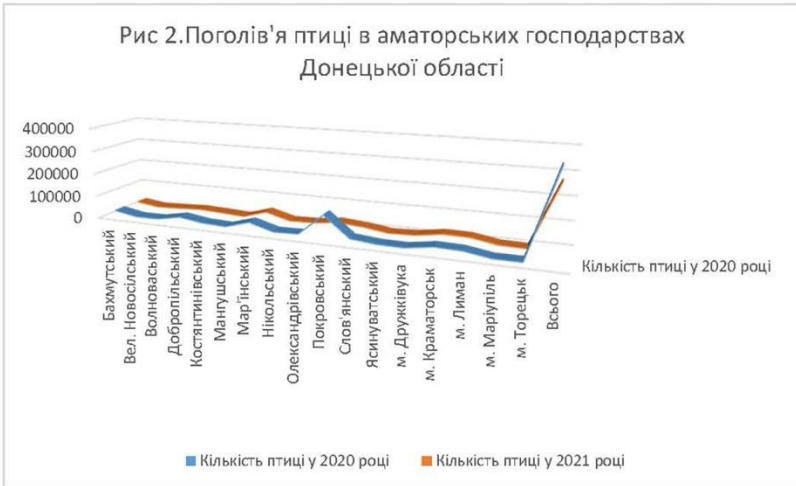
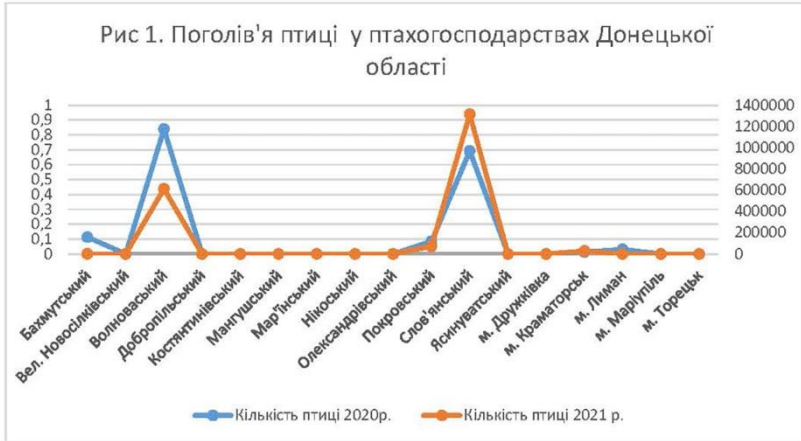

SECTION 6. VETERINARY MEDICINEDOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-387-3-20>**CONTROL OF THE EPIZOOTIC SITUATION REGARDING VIRAL DISEASES OF POULTRY IN THE DONETSK REGION OF UKRAINE****КОНТРОЛЬ ЕПІЗООТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ ЩОДО ВІРУСНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ПТИЦІ В ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ УКРАЇНИ****Lobanov H. H.***Postgraduate Student at the Department of Animal Health and Ecology Volodymyr Dahl Eastern Ukrainian National University Kyiv, Ukraine***Лобанов Г. Г.***аспірант кафедри здоров'я тварин та екології Східноукраїнський національний університет імен Володимира Даля м. Київ, Україна*

Птахівнича галузь України представлена промисловими та аматорськими господарствами по утриманню птиці різних видів і напрямків продуктивності [1, 3].

Моніторинг епізоотичної ситуації щодо особливо-небезпечних захворювань птиці в Україні здійснюється згідно плану, затвердженого на рівні країни. Особлива увага приділяється грипу та Ньюкаслській хворобі птиці які контролюються Міжнародним епізоотичним бюро [2, 4]. Пташиний грип є серйозною проблемою для громадського здоров'я. Циркуляція вірусу пташиного грипу серед домашньої птиці зумовлює спорадичні випадки пташиного грипу у людей [5, 6, 10]. Ньюкаслська хвороба зумовлює значні економічні збитки птахівництву і має розповсюдження у багатьох країнах світу та в Україні. Враховуючи відмінності менеджменту птахофабрик у різних державах світу, наявність перельотних птахів та значних зон їх міграції, ерадикація хвороби Ньюкасла досі є глобальною проблемою та ендемічною інфекцією для більшості країн Азії, Східної Європи, Африки [7, 8]. Птахівничі господарства різного напрямку продуктивності і форм власності мають проводити моніторингові дослідження сільськогосподарської, синантропної та дикої птиці в кожному окремому регіоні [9]. Планові дослідження сироватки крові та патологічного матеріалу від птиці проводяться з урахуванням сезонності. На території Донецької області налічується 1 племінне

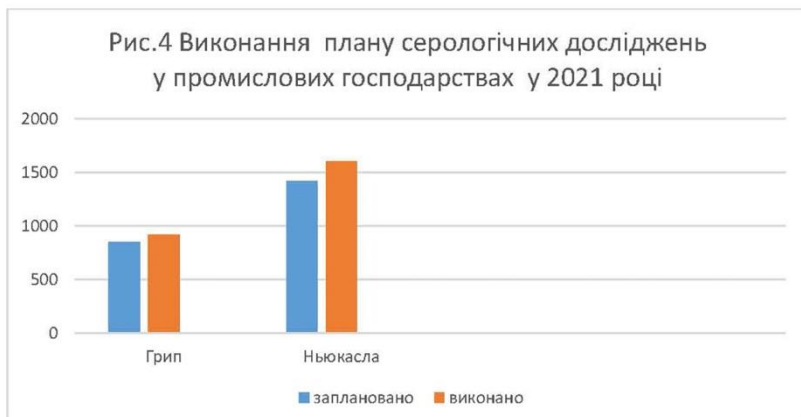
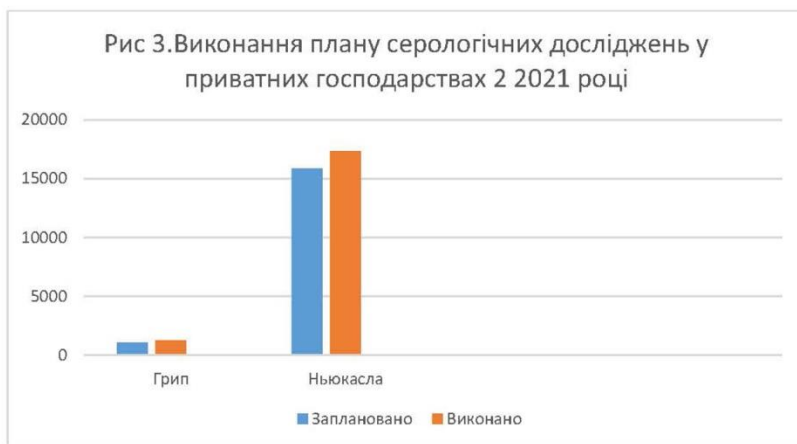
господарство та 15 товарних з виробництва яйця, м'яса бройлерів, качок та гусей.

Поголів'я птиці у господарствах районів Донецької області в період 2020–2021 роки мало тенденцію до зниження кількості як у промислових, так і у приватних дрібних господарствах. Найбільшу кількість птиці реєстрували у Волноваському та Сло'янському районах Донецької області.

Згідно затвердженого плану серологічних і вірусологічних досліджень щодо грипу та Ньюкаслської хвороби охоплено необхідну кількість сільськогосподарської, синантропної та декоративної птиці. На прикладі виконання плану досліджень у 2021 році є як перевиконання кількості досліджень, так і недовиконання планових показників.

Це пов'язано із господарською діяльністю господарств. Дослідження синантропної, дикої та декоративної птиці виконано на 100%.

Серологічні дослідження птиці за допомогою реакції затримки геммаглютинації (РЗГА) не виявили антитіл до вірусу грипу птиці.

Молекулярно-генетичними дослідженнями також не встановлено наявності генетичного матеріалу збудника грипу птиці. Одночасно з цим проведено оцінку напруженості імунітету до вірусу Ньюкаслської хвороби у птиці, щепленої живою вакциною. Груповий імунітет у птиці з різних птахогосподарств був сформований на рівні від 80 до 100 відсотків. Дослідження синантропної та дикої птиці є обов'язковим. Нами було досліджено такі види: водна курочка (*Gallinula chloropus*), горлиця (*Streptopelia*), грач (*Corvus frugilegus*), дикий голуб (*Columba livia*), кулик (*Haematopodidae*), перепел (*Coturnix coturnix*), плиска (*Mareca*), сапсан (*Falco peregrinus Tunstall*), качка (*Anas*), фазан (*Fasianus*), шпак (*Sturnus*), щурка (*Merops apiaster Linnaus*), голуб (*Columba*), горобець *Passer domesticus*), перепілка (*Coturnix coturnix*), сокола (*Pica pica*), грач (*Corvus frugilegus*), ворона (*Corvus cornix L.*), сойка (*Garrulus*). Аналіз результатів серологічних і молекулярно-генетичних досліджень вказує на відсутність вірусноносіїв та серопозитивних до вірусу грипу та Ньюкаслської хвороби. Реалізація постійного серологічного і молекулярно-епізоотологічного моніторингу дозволяє уникнути виникнення і поширення особливо-небезпечних захворювань птиці, які мають зоонозний характер.

На сьогодні у східному регіоні України тимчасово втрачений контроль за дикими та синантропними птахами, а також частково за сільськогосподарською птицею, утруднене виконання плану досліджень птиці щодо цих та інших інфекційних захворювань ставить під загрозу стабільність епізоотичної ситуації.

Література:

1. Савченко Т. В., Саванчук Т. М. Стан і тенденції виробництва продукції птахівництва у регіонах України. Економіка та суспільство 2022. № 46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-40>
2. Ветеринарно-санітарні вимоги утримання птиці в особистих селянських господарствах Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19 січня 2007 р. N 42/13309.
3. Планування ветеринарних заходів : навч. посіб., 2-ге вид., доп. і перероб. / Л. М. Корнієнко, Л. Є. Корнієнко, Б. М. Ярчук ; за ред. Л. М. Корнієнко. Вид-во : Біла Церква, 2016. 364 с.
4. Інструкція з профілактики та ліквідації грипу птиці, затвердженої Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України 17.10.2011р. № 547 і зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 8.11.2011 р. за № 1277/20015.
5. Інструкція з профілактики та ліквідації захворювання птиці на хворобу Ньюкасла. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 9 листопада 2011 р. за N 1279/20017.

6. World Organisation for Animal Health. Avian Influenza. URL: <https://www.woah.org/en/disease/avian-influenza/>

7. Стегній Б. Т. Ньюкаслська хвороба: сучасна класифікація збудника, діагностика та профілактика захворювання (огляд літератури) / Б. Т. Стегній, Д. В. Музика, С. В. Ткаченко, А. А. Хартіх. *Ветеринарна медицина*. 2012. Вип. 96. С. 120–122. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vetmed_2012_96_47

8. Виявлення антитіл до вірусу ньюкаслської хвороби в жовтках птахів штучних гніздівель в умовах Північного Сходу України / О. О. Ярис, О. С. Колесник., Д. В. Музика, А. Б. Чаплигіна. *Вісник Черкаського університету*. 2021. № 1. С. 88–95.

9. МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ, ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ. НАКАЗ 19.12.2006 N 100 «Про затвердження Ветеринарно-санітарних вимог утримання птиці в особистих селянських господарствах». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0042-07/print1461063980891889#Text>

10. Головне управління Держпродспоживслужби в Одеській області. Ризики поширення та заходи контролю грипу птиці в Україні – актуальні питання та відповіді. URL: <https://odesa.consumer.gov.ua/uk/482-riziki-poshirennya-zakhodi-kontrolyu-gripu-ptitsi>